

افزایش تضییقات جمهوری اسلامی بر ترک‌های علوی-قزلباش (اهل حق)، سنی، جعفری و بهایی در آذربایجان جنوبی

۲۰۰۶

<http://tedepe.blogspot.com/>

همزمان با قیام‌های شهری خلق ترک در آذربایجان جنوبی، قشقایستان (در جنوب ایران) و دیگر نقاط آن، دولت جمهوری اسلامی به اقدامات امنیتی و تضییق سیستماتیک حقوق انسانی بسیار گسترده، همه جانبه و شدیدی برای مهار کردن جنبش ملی دمکراتیک خلق ترک دست زده است. بعضی از این اقدامات در رسانه‌ها انعکاس می‌یابد.

یکی از عرصه‌های جدی تضییق حقوق بشری خلق ترک در آذربایجان جنوبی و دیگر نقاط ایران، اعمال فشار بر گروه‌های دینی، مذهبی و اعتقادی مختلف ترک توسط نهادها و دولت جمهوری اسلامی است. اینگونه تضییق حقوق بشری گروه‌های اعتقادی ترک، قاعدتاً انعکاسی در رسانه‌ها پیدا نمی‌کند. در میان این گروه‌های مذهبی و اعتقادی، ترک‌های علوی-قزلباش (به خطا در ایران اهل حق نامیده می‌شوند)، ترک‌های سنی، ترک‌های بهایی و ترک‌های جعفری قرار دارند:

تضییقات اخیر بر ترکهای علوی قزلباش:

<http://qirxlar.blogspot.com/>

در روز برگزاری مراسم هفته شهدای میانه در طول قیام ملی خلق ترک، عوامل لباس شخصی، جمع ائوی علویان ترک (خانقاه اهل حق) در این شهر را به آتش کشیده اند.

علاوه بر آن اخیرا برای پنج تن از متهمان شورش ترکان علوی قزلباش (در ایران به خطا اهل حق نامیده میشوند) قوشاچای (میاندوآب) حبسهای طویل المدت و اعدام، به شرح زیر صادر شده است:

۱. **سمندعلی محمدی** (بیگ محمد اوغلو)، متولد ۱۳۲۶ در قوشاچای (میاندوآب)، وابسته به مذهب علوی - قزلباشی (در ایران به اشتباه مشهور به اهل حق)، به اتهام درگیری با نیروی انتظامی در ۲۲ آبان ۱۳۸۳ دستگیر و به ۵ سال حبس و سپس اعدام، محکوم شده است.
۲. **بخشعلی محمدی** (بیگ محمد اوغلو)، متولد ۱۳۲۶ در قوشاچای (میاندوآب)، وابسته به مذهب علوی - قزلباشی (در ایران به اشتباه مشهور به اهل حق) به اتهام درگیری با نیروی انتظامی در ۱۲ آبان ۱۳۸۳ دستگیر و به ۵ سال حبس و سپس اعدام، محکوم شده است.
۳. **یونس آقایان** (ایوب اوغلو)، متولد ۱۳۶۱ در قوشاچای (میاندوآب)، وابسته به مذهب علوی - قزلباشی (در ایران به اشتباه مشهور به اهل حق) به اتهام درگیری با نیروی انتظامی در ۳ مهر ۱۳۸۳ دستگیر و به ۵ سال حبس و سپس اعدام، محکوم شده است.
۴. **مهدی قاسم زاده** (قباد اوغلو)، متولد ۱۳۶۰ در قوشاچای (میاندوآب)، وابسته به مذهب علوی - قزلباشی (در ایران به اشتباه مشهور به اهل حق) به اتهام درگیری با نیروی انتظامی در ۱ مهر ۱۳۸۳ دستگیر و به ۵ سال حبس و سپس اعدام، محکوم شده است.
۵. **عباداله قاسم زاده** (قباد اوغلو)، متولد ۱۳۵۳ در قوشاچای (میاندوآب)، وابسته به مذهب علوی - قزلباشی (در ایران به اشتباه مشهور به اهل حق)، به اتهام درگیری با نیروی انتظامی در ۱۲ آبان ۱۳۸۳ دستگیر و به ۵ سال حبس و سپس اعدام، محکوم شده است.

در انتخابات مجلس هفتم فردی بنام سولطانعلی محمدی از روستای اوچ تپه ترک کاندیدای مطلوب علویان آذربایجان رد صلاحیت شد. پس از آن شننامه ای منسوب به این فرد در مناطق جنوب غربی آذربایجان و بخصوص در میان علویان ترک پخش گردید. در این شننامه سولطانعلی با محکوم کردن آپارتایدی که در ایران علیه اقوام و مذاهب در جریان است خواهان رفع این تبعیضات و حتی یک نوع دوئل برای مباحثه با رییس جمهور در ملاء عام ویا تلویزیون شده بود. بدنبال آن علویان روستای اوچ تپه ترک با نصب پارچه نوشته هایی بزبان ترکی و فارسی در مناطق عمومی روستا، خواهان رفع مظالم مذهبی و فرهنگی مبتلا به شدند. اما مقامات مدتها

نسبت به تذکرات مردم از خود بی‌اعتنایی نشان دادند. ظهر روز چهارشنبه ناگهان صدها تن از نیروهای انتظامی میاندوآب روستای اوچ تپه را به محاصره خود در آوردند. گفتگوهایی که برای رفع تنش میان آق ساقالها (ریش سفیدان) و مامورین صورت گرفت بتندی از جانب مقامات انتظامی و نظامی رد شد. هنگامی که فرماندهان نیروی انتظامی و نیز پشتیبانی این نیرو در میاندو آب به برخی از اعتقادات علویان قزلباش اهانت کردند کار به خشونت و تیراندازی کشیده شد. بعد از این حادثه، روستا تبدیل به صحنه جنگ وحشتناکی شد و مامورین با استفاده از دوشکا و گلوله‌های آرمیجی به روستا حمله کردند. دامداری مدرن اوچ تپه، چندین خانه و نیز بیش از ده وسیله نقلیه موجود در روستا هدف قرار گرفتند و جمع کثیری کشته، مجروح و توقیف شدند.

توضیحات در باره این گروه اعتقادی: علویان ترک قزلباش (که در ایران به خطا اهل حق نامیده میشوند) بقیه السیف قزلباشان ترکیه هستند که به آذربایجان و ایران مهاجرت کرده‌اند. آنها نسبت به ترکان جعفری، ترکی خالصتری صحبت می‌کنند و لهجه اکثر آنان مابین ترکی آذربایجانی و آناتولی می‌باشد. علویان ترک ویا قزلباش تقریباً ۱۰٪ تا ۲۰٪ جمعیت ترکان ایران را تشکیل می‌دهند. همه ایالات ترک در آذربایجان و ایران سنا بر مذهب علوی قزلباشی هستند.

علویان ترک از بدو تاسیس جمهوری اسلامی با انواع و اقسام تحدیدهای گسترده و خشن آزادیهای انسانی، وجدانی و مذهبی شان مواجه بوده‌اند. دولت جمهوری اسلامی مذهب علوی قزلباشی (در ایران به خطا اهل حق گفته میشود) را به رسمیت نمیشناسد و سیاست رسمی آن تغییر مذهب ترکان علوی قزلباش به شیعه امامی با اعمال زور و جبر و تهدید است. در این راستا پس از تاسیس جمهوری اسلامی تجمعات مذهبی آنان غیر قانونی گشته و قزلباشها قادر به انجام آزاد فرایض دینی خود نشده‌اند. با تعطیل شدن «جمع ائوی» (جمع خانه) قزلباشها کاملاً از حق تجمع آزاد دینی محروم گردیده‌اند.

علویان ترک از یک سوی با سیاستهای فارسسازی و شیعه سازی جمهوری اسلامی و از طرف دیگر با سیاستهای کردسازی توسط جریانها و گروههای کرد و آسیمیله شدن در مذاهب و طریقههای کردی اهل حق و یارسان قرار دارند. تعداد بیشتری از آنها به دلیل اشتراکات زیادی که با ترکهای علوی آناتولی که شمارشان بالغ بر میلیونها تن میشوند دارند ترجیح می‌دهند نیم نگاهی به ترکیه داشته باشند. آنها به ترکهای آناتولی اعتماد بیشتری دارند.

تضییقات اخیر بر ترکان بهایی در آذربایجان جنوبی

<http://bahai-turk.blogspot.com/>

رئیس دادگستری آذربایجان شرقی در مصاحبه اخیر خود گفته است که در حوادث اخیر تبریز ۳۳۰ نفر دستگیر شده‌اند که در میان آنها تعدادی بهایی و توده ای و وابستگان اسرائیلی وجود دارد. این ادعا موجی از ناخشنودی و

تشویش در میان جامعه بهاییان و لادینان ترک ایجاد نموده و به عنوان پیش در آمد فشارهای تازه ای بر بهاییان و کمونیستهای ترک در آذربایجان قلمداد شده است.

علاوه بر آن نهادهای جمهوری اسلامی پس از قیام شهری گسترده توده های ترک در آذربایجان، به منظور منحرف کردن جنبش ملی دمکراتیک ترک در آذربایجان با ایجاد جنگ کاذب مذهبی، به تضییقات خود بر علیه ترکان بهائی شدت بخشیده اند. نمونه زیر یکی از بخشنامه های صادره از مقامات جمهوری اسلامی در آذربایجان در این راستا است:

به: مسؤل محترم آموزشگاه علی آباد

از: حراست اداره آموزش و پرورش مراغه

موضوع: بهائیت

تاریخ:....

شماره:....

سلام علیکم، جهت شناسائی و اتخاذ تدابیر لازم در مورد کلیه حرکات فردی و جمعی (تبلیغات، جذب نیرو، عدم حضور در کلاس جهت شرکت در مراسم فرقه ای، تحصن مدرسه و ....) در مورد فرقه ضاله بهائیت، لازم است همکاریهای جدی مبذول گردد تا این امر با قوت هر چه بیشتر به نتیجه برسد. لذا اگر چنانچه از پرسنل و یا دانش آموزان آن آموزشگاه کسی را میشناسید که پیرو مسلک بهائیت میباشد و علنا ابراز وجود کرده و مرام خود را بیان نموده است و یا اینکه به تحقیق مطلعید چنین فردی در تحت مسئولیتتان و یا در سایر واحدهای آموزشی وجود دارد، با ذکر هر گونه موردی که از وی اطلاع دارید، سریعاً به اداره اعلام فرمائید. ضمناً اگر چنانکه من بعد نیز از چنین مورد مطلع شدید در اولین فرصت گزارش نمائید.

پاسخ نامه لازم و ضروری است.

رئیس اداره آموزش و پرورش شهرستان مراغه

چگانی

توضیحات در باره این گروه اعتقادی: ترکهای آذربایجان هم در روند پیدایش جریان بهایی ایران و هم در گسترش آن سهم تاریخی تعیین کننده ای داشته اند. گسترده ترین قیام شهری بابی به رهبری قره العین بانوی ترک آذربایجانی از اهالی قزوین آذربایجان و در شهر زنجان آذربایجان بوقوع پیوسته است. از ۱۷ تن حروف حی باب (نخستین گروندگان به وی) بیش از نیمی ترک و آذربایجانی بوده اند. بهاییان ترک از همان آغاز پیدایش این مذهب-دین در همه سطح آذربایجان در استانهای امروزی آذربایجان شرقی، همدان، قزوین، آذربایجان غربی، مرکزی، تهران و .... پخش و ساکن (بوده) اند.

در دوره سلطنت پهلوی بهائیان در مجموع از آزادی، امنیت و رفاه نسبی برخوردار بوده اند. در این دوره بسیاری از سران بهایی منسوب به ملیت فارس با سیاستهای ضدترکی آن رژیم هماهنگی ضمنی و یا آشکار نشان داده اند. با

تاسیس جمهوری اسلامی صرف بهائی بودن جرم شمرده شد و بهائیان هدف حملات و تضييق بنيادگرایان شیعی و دولت جمهوری اسلامی قرار گرفتند. در این دوره توده عامی بهائیان ترک، مانند دیگر بهائیان ایران قربانی سرکوب عقیدتی بوده، فشارها و تضييقهای بسیاری را متحمل شده است. این فشارها و تضييقها که طیف بسیار گسترده ای از اخراج از کار، محرومیت از تحصیلات عالی، تاراج و به یغما بردن خانه و کاشانه و تخریب قبرستانهایشان، تا اعدامهای عقیدتی و مثله شدن در کوی و بازار توسط افراطیون بنيادگرای شیعی امامی حامی دولت و .... را در بر میگیرد منجر به مهاجرت و فرار گسترده ترکان بهایی به خارج کشور گردیده است.

تضييقات اخير بر ترکهای سنی آذربایجان

<http://www.dc.turkuamk.fi/users/fsaeidi/>

از نمونه های اخیر تضييق بر ترکان سنی آذربایجان بازداشت مهندس علیرضا جوانبخت قولونجو، نویسنده و فعال آذربایجانی توسط نیروهای امنیتی اورمیه است. مهندس جوانبخت از ترک های سنی مذهب اورمیه می باشد. هنوز خبری از علت دستگیری وی منتشر نشده است، اما به نظر می رسد این بازداشت در ادامه نا آرامی های اخیر در شهرهای آذربایجان و در اعتراض به توهین علیه ترک ها باشد. بازداشت وی پس از دو بار بازرسی از منزل وی صورت می پذیرد. علیرضا جوانبخت قولونجو یکسال پیش نیز به دلیل فعالیت در زمینه حقوق بشر و عضویت در هیات موسس کمیته دفاع از زندانیان سیاسی آذربایجان (آسمک) به شش ماه حبس محکوم شده بود که این محکومیت به مدت دو سال به حالت تعلیق در آمده بود.

در آذربایجان غربی تمام امتیازات داده شده برای اهل سنت به کردها تعلق گرفته است. ترکهای سنی ساکن در اورمیه مسجدی از آن خود ندارند، آنها نماز جمعه را در مسجد امام شافعی و با کردها اقامه می کنند. استخدام کردها در ادارات دولتی بیشتر شده و کردها به تدریج برخی از مناطق ترکهای سنی -مناطقى مانند بند، دیزج سیاوش و .... که زمانی ترکهای سنی ساکنین اصلی آن بوده اند- را نیز اشغال کرده اند. ترکهای سنی آذربایجان از یک طرف تحت سیاسیتهای فارس سازی و شیعه امامی سازی دولت جمهوری اسلامی قرار دارند و از طرف دیگر در معرض آسیمیلاسیون زبانی و مذهبی در میان کردهای سنی مجاور میباشند. اعضای گروههای پژاک و پ.ک.ک. برای جذب ترکهای سنی ساکن در مناطق استراتژیک آذربایجان در جوار مرز ترکیه به خود، در آذربایجان غربی از تبعیضهای مذهبی و از اتحاد سنی مذهبها سخن می گویند.

توضیحات در باره این گروه اعتقادی: ترکهای سنی آذربایجان غربی عمدتاً در شهرها و شهرستانهای اورمیه، سلماس و خوی زندگی می کنند. پراکندگی جمعیت آنان در گذشته به ساووج بولاق (مهباد)، خان (پیرانشهر)، سولدوز (نقده) و اشنویه نیز می رسیده است. در نتیجه جنگهای مذهبی بین شیعه و سنی که خونینترین آنها به دوره صفویه بر می گردد، ترکهای سنی به کردها نزدیکتر شده و بسیاری به تدریج در بین آنها حل شده اند. جمعیت ترکان سنی در سه شهر یاد شده نزدیک به ۲۰۰ هزار نفر است. موقعیت جغرافیایی مناطق سنی نشین مخصوصاً قصبات بزرگی مانند "بالوو"، "قولونجو (قولنجی)"، "میاوا (میاوق)"، "گجین"، "کهریز"، "گول

تپه، "ولنده"، "ایستی سو"، "شکریازی"، "وردان" و .... که بعضی از آنها به تنهایی نزدیک به ۱۰ هزار سکنه دارند، از اهمیت خاصی برخوردار است. ترکهای سنی آذربایجان، نسبت به ترکهای جعفری، ترکی را خالصتر صحبت می کنند و لهجه اکثر آنان لهجه ای مابین ترکی آذربایجانی و آناتولی می باشد.

اوایل انقلاب اسلامی ایران بسیاری از ترکهای سنی که ساکن روستاهای سلماس هستند و به آنها *Küresünni* گفته می شود، از طرف دولت مورد تهدید واقع شدند. آن موقع دولت ترکیه از آنها حمایت کرد. بیشتر ترکهای سنی آذربایجان به دلیل اشتراکات زیادی که با ترکهای سنی آناتولی دارند ترجیح می دهند نیم نگاهی به ترکیه داشته باشند. آنها به ترکهای آناتولی اعتماد بیشتری دارند. در طی سالهای گذشته هزاران تن از ترکهای سنی به ترکیه مهاجرت کرده اند.

تضییقات اخیر بر ترکهای جعفری

<http://ebduleziz-ezimi.blogspot.com/>

ترکهای جعفری آذربایجان جنوبی و دیگر نقاط ایران، در معرض سیاست های گسترده فارسسازی و شیعه (امامی) سازی دولت جمهوری اسلامی ایران دارند. ترکهای جعفری بویژه روحانیون ترکی که اعتقادی به تئوری ولایت فقیه فارسی ندارند، -آیته الله شریعتمداری از برجسته ترین این نمونه هاست- تحت فشارهای گوناگون از طرف دولت قرار دارند.

برجسته ترین نمونه تضییقات فزاینده بر ترکهای جعفری آذربایجان، نمونه حجت الاسلام عظیمی قدیم است. این روحانی جوان و مترقی ترک به علت فعالیتها و سخنان خود بر علیه نژادپرستی فارسی بارها در دادگاه ویژه روحانیت محاکمه، به ممنوعیت خروج از کشور، منع اقامت در استانهای آذربایجان و ترک نشین در شمال غرب کشور، ممنوعیت از هر گونه فعالیتهای تبلیغی در آنها، محرومیت از پوشیدن لباس روحانیت و حبس های گوناگون محکوم شده است.

اخیرا دامنه تضییقات ضدبشری مقامات و نهادهای فارسگرای دولت، به سنگ قبرها و اعلامیه های ترحیم و آگهی های فوت هم گسترانده شده است. سخنگوی کمیته دفاع از زندانیان سیاسی آذربایجان علیرضا جوانبخت می گوید: «دو سال پیش ابلاغیه ای [دولتی] را در شهر اورمیه دیدم که در آن به مراکز تکثیر و انتشار دستور داده شده بود که آگهی های ترحیم و عزاداری را نباید به زبان ترکی منتشر کنند»¹

در اخبار از کنده شدن علامت هلال ماه و ستاره بر مناره های برخی از مساجد آذربایجان (بقعه سید حمزه در تبریز در کنار مقبره الشعرا) خبر داده می شود. در اخبار دیگری از اعمال محدودیت برخی از مقامهای دولتی بر سنگ قبرهای ترکان جعفری نوشته شده به زبان ترکی سخن می رود. این همه غیر از تخریب فیزیکی سنگ قبرهای

¹ - <http://toponimler.blogspot.com/2007/09/4-4.html>

منسوب به ترکان جعفری بویژه سنگ قبرهای تاریخی باقیمانده از دوره حاکمیت دولتهای ترک و آذربایجانی بر ایران است که در اثر اهمال سازمانها و نهادهای دولتی (سازمان اوقاف، سازمان میراث فرهنگی، دفتر باستان‌شناسی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، شهرداریها و ...) گهگاه با آن مواجه می‌شویم.

محدودیتها بر کاربرد زبان ترکی در اعلامیه‌های ترحیم و آگهی‌های فوت و سنگ قبرها و ... که در زمینه پروژه کلان دولت جمهوری اسلامی ایران برای ریشه کن کردن فرهنگ، زبان و هویت ترکی از ایران و بویژه آذربایجان جنوبی اعمال می‌شوند، تنها بخشی از تضییقه‌های دولتی اند که ترکان ایران و آذربایجان در زمینه مذهبی و سنی دینی خود معروض به آنهایند. دولت جمهوری اسلامی در آذربایجان امکان هر گونه فعالیت‌های فرهنگی و مدنی آزادانه خادمان امور دینی ترک و آذربایجانی جعفری را غیر ممکن ساخته است. خبر زیر در باره شهر قم آذربایجان است²:

۱- تهدید فرهنگیان، شعرا و نویسندگان مذهبی ترک جعفری از سوی مقامات و نهادهای دولتی: در طول چند سال گذشته دهها تن از فعالان و شاعران و نویسندگان ترک قم به انحاء مختلف از سوی نهادهای دولتی تهدید شده‌اند.

۲- ممنوعیت نشر مطالب ترکی در نشریات: نشریات قم طبق دستور رسمی ارشاد، حق نشر مطالب ترکی را ندارند. حداقل شصت و پنج درصد جمعیت این شهر مذهبی را تورکها تشکیل می‌دهند.

۳- مجبور کردن مداحان ترک جعفری برای گذراندن امتحان روضه فارسی از طرف اداره ارشاد: ادارات ارشاد برای بیمه کردن مداحان ترک جعفری از آنها به زبان فارسی امتحان می‌گیرد. یعنی مداحان ترک جعفری مجبور هستند روضه فارسی بخوانند. برخی از مداحان سرشناس که به روضه فارسی تسلط ندارند از امتحان رد شده‌اند.

۴- مجبور کردن روحانیان ترک جعفری برای گذراندن امتحان موعظه فارسی از طرف دفتر تبلیغات اسلامی: دفتر تبلیغات اسلامی نیز همین کار غیرانسانی و استعماری را با روحانیان ترک جعفری انجام میدهد و از آنها برای رتبه بندی تبلیغی شان امتحان سخنرانی فارسی می‌گیرد، به همین دلیل خطبای توانمند ترک حوزه‌های علمیه از حق واقعی خود در دفتر تبلیغات اسلامی محروم میشوند.

۵- جلوگیری از فعالیت هیاتهای عزاداری ترک جعفری: مدیریت حرم حضرت معصومه تا دو سال گذشته از حضور هیاتهای ترک در حرم در ایام مذهبی جلوگیری می‌کرد که با تلاش هیات مذهبی ترک این امر تا حدودی مرتفع

---

² - http://qum-az.blogspot.com/2007/07/blog-post_09.html

شده است. اما هنوز هم در ایام عزاداری ترکان جعفری حق عزاداری در مقابل ایوان آیینی که مراسم های برگزار شده در آن مستقیماً از برخی شبکه تلویزیونی پخش میشود را ندارند.

۶- فشار برای انحلال جامعه مداحان آذربایجانی از طرف اداره اطلاعات: جامعه مداحان آذربایجانی که با همین عنوان در قم در طی ده سال گذشته فعالیت میکرد و به مسائلی از قبیل آموزش مداحی و برگزاری مراسمهای مذهبی می پرداخت، در این اواخر با تشکیل جلساتی به بیمه مداحان و شعرای ترک قم اقدام کرده بود و جلسات مستمری برای سامان دادن امور آنها تشکیل میداد. اما اداره اطلاعات قم از وحدت مداحان و شاعران مذهبی ترک قم در مقابل مداحان و شاعران مذهبی فارسی زبان به خشم آمده است و با احضار سه تن از مداحان و شاعران ترک به اداره اطلاعات خواستار انحلال جمعیت آنان شده است. اداره اطلاعات آنان را مجبور کرده است که به جامعه مداحان فارسی زبان بپیوندند.

توضیحات در باره این گروه اعتقادی: شیعه امامی، فرم و تفسیر فارسی-عربی از شیعه اورتودوکس دوازده امامی (اثنی عشریه) و شیعه جعفری فرم و تفسیر ترکی آن است. مذهب جعفری که امروزه مذهب اکثریت ترکهای ایران و آذربایجان جنوبی است توسط نادر شاه افشار بنیانگذار دولت ترکی و آذربایجانی افشار، تدوین و ایجاد شده است. نادرشاه مذهب شیعه امامی را آنقدر معتدل و جرح و تعدیل نموده است که موفق به ایجاد مذهب جدیدی نزدیک به مذاهب تسنن که مورد احترام هم شیعیان امامی و هم سنیان بود و خود آنرا "مذهب جعفری" منسوب به امام جعفر صادق می نامید گردیده است. او اختلاف مذهب شیعه جعفری با مذاهب اهل سنت را فقط در سطح بعضی از فروع و امور فقهی مانند ادای نماز و روزه و حج مجاز میدانست. به عبارت دیگر او مذهب شیعه امامی فارسی-عربی را به سطح یک مذهب فقهی مستقل تحت نام مذهب جعفری ترکی تنزل داد. در قرائت ترکی وی از شیعه یعنی در شیعه جعفری از ولایت (و از جمله ولایت فقیه) و عصمت امامان، همچنین از تقدس و اختیارات و امتیازات طبقه روحانیت خبری نبود.